

Místní / krajské referendum

Mgr. Petra Bielinová, advokát
Ústní nad Labem
27. 2. 2014

Prameny právní úpravy

Ústava ČR:

- principu suverenity lidu
- právo územně samosprávných celků na samosprávu

Listina základních práv a svobod:

- právo podílet se na správě veřejných věcí také přímo

Zákon o místním referendu č. 22/2004 Sb.

Zákon o krajském referendu č. 118/2010 Sb.

Místní / krajské referendum

Podmínky kdy lze konat

- volič do zastupitelstva
- samostatná působnost obce
- odpověď pouze ANO / NE
- zastupitelstvo **vyhlásí** referendum (samo/na návrh přípravného výboru)
- zastupitelstvo **nevyhlásí** referendum – rozhodnutí soudu nahradí rozhodnutí zastupitelstva

O čem nelze konat

- o místních poplatcích
- o rozpočtu obce / města
- o zřízení / rušení orgánů obce
- volbě a odvolání starosty, radních atp.
- obecně závazná vyhláška
- od konání referenda o této otázce neuplynulo 24m
- **tzv. nevhodná otázka (rozpor se zákonem, nejednoznačná)**

Vyhlášení referenda na návrh

- **Návrh podpoří zákonem stanovené procento voličů**

Do 3.000 obyvatel – 30% voličů

Do 20.000 obyvatel – 20% voličů

Do 200.000 obyvatel – 10% voličů

Nad 200.000 obyvatel – 6% voličů - Ústecký kraj: 39.839 osob

- **Návrh posoudí obecní úřad / krajský úřad jako bezvadný**

námítky proti návrhu do 15 D, nejsou – li námítky, považuje se návrh po 30 D za bezvadný a projedná jej nejbližší zastupitelstvo

- **Zastupitelstvo vyhlásí referendum**

- **Platnost referenda – 35% volební účast**

př. volební účast v Ústeckém kraji v komunálních volbách 42%

- **Závaznost referenda – souhlasí 25% všech voličů**

Náležitosti návrhu

- označení území konání referenda (obec, MČ)
- znění otázek
- odůvodnění návrhu na konání referenda
- odhad nákladů na referendum
- označení zmocněnce přípravného výboru
- označení členů přípravného výboru (min. 3)
- podpisová listina s očíslovanými archy

Náležitosti podpisové listiny

- označení území konání referenda (obec, MČ)
- znění otázek
- označení členů přípravného výboru
- upozornění na přešupek (vícenásobný podpis, neoprávněná osoba, nepravdivé údaje)
- jméno, příjmení, datum narození, adresa, vlastnoruční podpis

Referendum Městská část Praha 7

Žaloba přípravného výboru, stavba nové radnice MČ P7, MS Praha:

- 1) Souhlasíte s tím, aby celkové náklady na pořízení sídla Úřadu MČ P7 byly omezeny (včetně případných *přidružených organizací* nesouvisejících přímo s provozem Úřadu MČ P7) částkou 500 milionů korun včetně DPH a *případných úroků*?
- 2) Jste pro zrušení *dosavadního procesu výběru* sídla Úřadu a pro vyhlášení nového výběrového řízení s preferencí výstavby na *vlastním pozemku* MČ P7 ?
- 3) Jste pro to, aby byl výběr řešení sídla Úřadu proveden tak, že hodnotícími kritérii bude *zejména ekonomická výhodnost* a *dopravní dostupnost* pro občany MČ P7 ?
- 4) Jste pro to, aby byla na architektonické řešení sídla Úřadu Městské části Praha 7 vyhlášena veřejná architektonická soutěž podle pravidel České komory architektů?

Odůvodnění MČ P7: nejednoznačné znění navržených otázek referenda

NSS, Ars 2/2012: je třeba poměřovat otázku nikoli rigorózním právnickým okem, ale reflektovat pohled běžného občana, jenž hlasuje v referendu

Referendum NSS, Ars 2/2012

Místní referendum představuje **významný prvek přímé demokracie** v českém politickém systému a zásadní doplněk klasických mechanismů zastupitelské demokracie.

Jde o jednu z technik přímé demokracie, které **posilují vliv voličů** v jinak reprezentativním pluralitním rámci.

Referendum Městská část Praha 7

**Referendum proběhlo současně s prezidentskými volbami v lednu 2013
(referendum vyhlásil NSS 31.10.2012)**

44,50% účast voličů (35% - platné)

40,84% ANO pro limit 500 milionů na sídlo Úřadu (NE 1,9%)

41,08% ANO pro nové výběrové řízení podle zákona (NE 1,6%)

42,12% ANO pro ekonomickou výhodnost a dopravní dostupnost (NE 0,76%)

40,40% ANO pro architektonickou soutěž (NE 2,22%)

závazné (25% všech voličů)

<http://www.referendumpraha7.cz>

Referendum Plzeň

Žaloba přípravného výboru, stavba obchodního centra Aréna

Souhlasíte s tím, aby město Plzeň bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě obchodního zařízení na místě Domu kultury Inwest?

Zastupitelé nerozhodli o vyhlášení referenda, ačkoli pochybnost o otázce nevyslovil ani žádný podkladový materiál zastupitelstva. KS Plzeň vyhlásil referendum.

Souhlasíte s tím, aby Zastupitelstvo města Plzně bezodkladně schválilo změnu územního plánu pro území ohraničené ulicemi Americká, Denisovo nábřeží, Pražská a Sirková na plochu urbanistické zeleně? (KS Plzeň zamítl žalobu, v Plzni neprobíhá schvalování územního plánu)

Odůvodnění Plzeň: žádné, zastupitelstvo nerozhodlo ani o vyhlášení, ani o nevyhlášení referenda

KS Plzeň, 57 A 75/2012 – vyhlásil 1. otázku, NSS odmítl kasaci AMÁDEUS PLZEŇ, a. s. (vlastník pozemku není účastníkem řízení)

Referendum Plzeň

**Referendum proběhlo současně s prezidentskými volbami v lednu 2013
(referendum vyhlásil KS Plzeň, 57 A 75/2012, rozhodl po rozsudku NSS ve
věci MČ P7)**

42% účast voličů (35% - platné)

27% ANO pro zabránění stavby obchodního centra Aréna (NE 15 %)

(25% všech voličů - závazné)

<http://referendum.plzenane.cz/>

Jiná místní referenda

Malenovice – proběhlo referendum

Souhlasíte, aby bylo postaveno Návštěvnické centrum pod Lysou horou v obci Malenovice, okres Frýdek-Místek?

Referendum vyhlásil Krajský soud Ostrava (kasační stížnost obce zamítl NSS)

Černolice – neproběhlo referendum

Chcete, aby Územní plán nebyl schválen ve stávající podobě, ale aby pozemky XY nebyly zařazeny do Územního plánu jako lokalita určená k bydlení se způsobem využití BI?

Návrh na vyhlášení referenda KS zamítl, kasační stížnost byla opožděná.

Brušperk – proběhlo referendum, hlasování bylo platné a závazné

Jste pro, aby Město Brušperk postavilo krytý plavecký bazén?

Bylo napadeno hlasování (neurčitá otázka – jaký bazén), kampaň v radničním periodiku (nezákonná, ale nedostatečná intenzita)

Chystané referendum - Svojetice

KS Praha vyhlásil referendum na 11.4.2014 (NSS zamítl kasaci obce, nejednoznačná otázka)

Souhlasíte s tím, aby zastupitelstvo obce Svojetice schválilo návrh změny územního plánu, podle které by vznikaly nové zastavitelné plochy pro **vybudování nových komunikací** (dvě vedle sebe procházející okružní cesty vedoucí také současnou zástavbo u rodinných domů) včetně kruhového objezdu u hřbitova na křižovatce silnic z Tehovce a ze Srbína?

KS nevyhlásil referendum o druhé otázce, kasační stížnost přípravný výbor nepodal:

Souhlasíte s tím, aby zastupitelstvo obce Svojetice schválilo návrh změny územního plánu, podle které by se rozšiřovalo zastavitelné území obce Svojetice a výrazně **zvyšoval počet obyvatel obce**, ačkoliv v obci chybí základní vybavenost (kanalizace, ČOV, mateřská škola s dostatečnou kapacitou, komunikace v odpovídajícím stavu)?

První krajské referendum

První krajské referendum ve fázi sběru podpisů

Nad 200.000 obyvatel – 6% voličů - Ústecký kraj: 39.839 osob

Požadujete, aby Ústecký kraj nejpozději do jednoho roku od konání referenda označil osoby odpovědné za škody, které kraji vznikly u projektů spolufinancovaných z EU?

Požadujete, aby Ústecký kraj dostupnými prostředky neprodleně vymáhal škody od osob odpovědných za tyto škody, které kraji vznikly u projektů spolufinancovaných z EU?

<http://www.leosteiner.cz/referendum>

Neplatnost hlasování v referendu

Kdo může podat: volič, přípravný výbor

Kdo rozhoduje: Krajský soud

Proč:

- Došlo k porušení zákona o místním referendu způsobem který mohl ovlivnit výsledek hlasování
- Konalo se referendum o otázce, která nepatří do samostatné působnosti
- Konalo se referendum o otázce, o které nelze konat referendum

Referendum Plzeň

Referendum proběhlo v lednu 2013 – NSS zamítl kasační stížnost

Souhlasíte s tím, aby město Plzeň bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě obchodního zařízení na místě Domu kultury Inwest?

Některé námitky voličů:

- a) otázka byla položena v rozporu s právními předpisy (územním plánem)
- b) referendum zasáhlo do vlastnického práva soukromého subjektu, znemožňuje investorovi realizovat zamýšlený projekt
- c) letáková kampaň „Ano pro Plzeň“ (postup jak hlasovat)
- d) „placky“ členů volební komise – neprokázalo se
- e) volební komise sdělovala počet hlasujících – neprokázalo se

NSS Ars 2/2013: odmítl opětovně zkoumat přípustnost otázky (§ 58/1 b, c zkoumá soud jen když referendum vyhlásilo zastupitelstvo a nikoli soud)

Referendum Chvalovice

Referendum proběhlo 30. 6. 2012 – NSS prohlásil za neplatné

*Souhlasíte s tím, aby **zastupitelstvo Obce Chvalovice** neprodleně **zakázalo a nepovolovalo výstavbu větrných elektráren** a současně zrušilo, nebo vypovědělo doposud všechny uzavřené smlouvy s firmou XY?*

43% účast voličů (35% - platné)

27% nechceme větrné elektrárny (NE 16 %)

(25% všech voličů - závazné)

NSS Ars 4/2012: referendum bylo konáno ve věci, která nepatří do samostatné působnosti obce. Soudu (KS Brno) nepřísluší vykládat smysl otázky např. „učinit veškeré možné kroky v rámci samostatné působnosti“. Nelze s jistotou říci, jak by voliči hlasovali o jinak položené otázce.

Místní / krajské referendum

Děkuji za pozornost

Oživení Vám nabízí školení na míru:

prevence korupce při zadávání veřejných zakázek, radniční periodika po novele tiskového zákona, hospodaření s majetkem, náhrada škody, střet zájmů apod.

<http://www.bezkorupce.cz/>

Mgr. Petra Bielinová, advokát

petra.bielinova@gmail.com

mob. 605 54 34 19